

05

A

1266

473
D. F. G.

De

CONNUBIIS IL- LUSTRIUM,

Suffragio Superiorum
in Illustri ad Albim Univerſitate

PRÆSIDE

VIRO Nobilissimo, Amplissimo, Excellentissimo

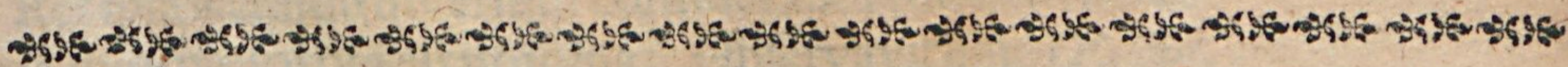
DN. CRISTIANO Röhrensee/

Moralium Professore Publico celeberrimo,

*Domino Patrono, & studiorum Promo-
tore eâ, quâ par est, observantia devenerando,
disferet*

MICHAEL Buring/Lipsiens.

Ad d. 5. August. A. MDCLXXXII.

WITTENBERGÆ,

Prelo CHRISTIANI FINCELII.

27

D. F. G.

De

COMMUNIBUS II.
LUSTRIUM

Suppliciorum
in Illustri
KIRO

Dr. CRISTIAN A. SO

Monsieur Professeur Publico celeberrimo
Dominus Pater et Filius
sunt ad hoc

MICHAEL ZIMMERMANN
ad hoc

WITTEBERGA
P. O. CHRISTIANI TINCHELLI

§. 1.

QVod Pollioni, qui civilium sui temporis bellorum historiam meditabatur, ab amico Horatio vocatum fuit in memoriam:

Periculosa plenum opus aleæ

Tractas, & incedis per ignes

Suppositos cineri doloso. l. 2. carm. od. 1.

Pari forsan jure advertere in hanc, quam aggredior, materia ac vereri potuissem, in qua par quoque difficultatis reperitur locus. Intrare enim aulas Principum & secretiora cubicula, & præcipua vulgare orbi, operosa res est, præsertim hoc tempore, quo hominum natura ita in vitia degenerat, ut ex optimis quibuscunque rebus unà cum lacte sanguinem exugere soleant. Sed quia negari non potest, quod virtutum vitiorumque certamina non nisi in aulis videantur atrociora; modestiæ semper habenda ratio est, & majestatis, quam ubique venerari oportet, id quod etiam animum maximam in spem erexit, fore, ut veniam impetrem, si nonnullis, qui fortasse plura expectabunt, a me non satisfactum fuerit.

§. 2. Sed ut feliciori postmodum cursu progredi liceat, de nominibus quædam erunt præmittenda. Conubia enim aliis dicuntur Matrimonia, Conjugia, Consortia, & quod Jctis frequentissimum est, Nuptiæ. Res ipsa secundum diversum considerandi modum diversa quoque sortita est nomina. Observavit enim *Valent. Guilielm. Forster. tr. de Nupt. c. 3.* quod matrimonium

dicatur respectu finis, nempe procreationis sobolis, ex
quâ uxor matris nomen adipiscitur: Metaphoricè verò
nominetur Conjugium, quod videlicet jungantur nu-
bentes, & sub jugum matrimoniale mittantur. Ab effe-
ctu Consortium. Ab adjunctis & solennitatibus adhi-
bitis Nuptiæ & Connubium. Nubere verò, unde Nu-
ptiæ & connubia descendunt, nihil aliud significat,
quàm tegere & velare. Videri potest *Thesaurus Fabri au-*
ctior editus. add. Ovidius l. 4. fast. &, qui hujus rei causam
dat, *Festus, l. 1. c. 6. flammeo*, dicens, *amicitur nubens boni o-*
minis causa; quod assidue eo uteretur Flaminis uxor, cui non
licebat divortium facere.

§. 3. Naturam equevidem connubiorum sufficien-
ter expofuerunt Politici pariter atque Jcti, definiens
ea per justam ac legitimam maris & foeminæ con-
junctionem, ad individuum vitæ societatem; & dividens
modis variis, quæ omnia optimè videri possunt apud
cit. Forster. c. 5. § 6. Attamen est omnino hujus rei aliqua
ratio, quod Illustrium connubia in specie distinguam
à privatorum, & quæ ornamentum, dignitatem, ampli-
ficationem, & conservationem publicam intendunt,
ab iis, quæ saltem privatum spectant commodum. Quo
pertinet illud Meleandri ad Argenidem: *Privatorum,*
dicentis, est, eligere matrimonia ex amicitia affectu, aut mo-
rum concordia. Nobis illa spavitas exuenda. Regum enim,
fortuna est, ut nunc indignos, nunc exosos per sanctissima fœ-
dera sibi conjungant; nunc omnium nexuum jura, omnisque
sanguinis caritatem inhumana necessitas negligat. Carissi-
mus esse solet, qui utilitate præcipuâ potentiam nostram alit;
& affinitates pulcherrimæ censentur, quæcunque regna stabi-
liunt. Barcl. l. 3. p. m. 304. Videtur enim personis illustri-
bus in ejusmodi nuptiis interdum aliquid concedi ma-
jus,

jus, interdum minus, quemadmodum vel necessitas, vel reipublicæ utilitas id expetit, quod ex subsequenti- bus facilius erit colligendum.

§. 4. Et quia ejus rei imprimis curam habere insti- tui, ut frequentiores exponam consuetudines, quæ hoc tempore in aulis observantur, necessitate scilicet, aut utilitate id syadente; neque ea præteream, quæ ob eundem ibi finem ex meâ sententiâ diligenter caveri solent, principio statim oritur quæstio; an sit imposi- tum Principibus officium ducendi uxoris, quamvis ab- horreant, imprimis si salus publica id exigat, & per hoc componi possint offensiones, disfidia, similtates, turbæ, factiones atque bella? Communis alias Politi- corum regula est, multa esse facienda contra animi sen- tentiam, si idè reipublicæ salute esse videatur. Quod vel hæc regula in actionibus Principum etiam locum in- veniat, vel exinde colligi potest: Cum olim VVamba Gothorum Rex detrectaret coronæ splendorem ac po- tentiam, cujus tamen imperium maximè salutare vi- debatur omnibus, dux quidam è proceribus gladio ne- cem minatus, nisi assentiret, dixit: *An unus totius gen- tis voluntati repugnes, tuæq; tranquillitati communem omni- um salutem posthabeas?* Job. Mariana l. 4. hist. Hisp. c. 12. Quamvis autem tam rigorosè, præsertim cultioribus his temporibus, procedendum haud censuerim, exemplo tamen esse poterit bellum, ab Ottocaro Bohemorum Rege inceptum, & per plures annos in ejus posteros pro- latum, quod aliter componi non potuit, nisi inito an- no 1331. inter VVenceslaum Ottocarum filium, & filiam Rudolphi, & vicissim inter Rudolphi filium & VVen- ceslai sororem matrimonio. Et ut hoc addam, potest exinde sperari hæres paternorum virtutum & imperii,

in quo daret memoria generis & familiae, & ab interitu vindicaretur. Successionem etiam in Imperio nostro ac temperari electioni, moribusque Germanorum optime convenire, haud difficulter potest judicari.

§. 5. Principes enim Germaniae commissas sibi olim provincias tam facile, tamque feliciter in principatus mutare, aut jus successionis in iis postmodum firmare haud potuissent, nisi populus tacite dedisset assensum. Expectandae etiam hodie essent turbae, quos vel populus excitaret vel optimates, si is deligeretur, qui omnium acutissimo gauderet gladio, aut aliis emineret virtutibus. Quidam enim assentirent, quidam ex ambitione diversum sentirent. Sed in successione, quae nunc apud eos servatur, simplicitate quaedam hac in parte non culpanda, adducti, credunt, *sibi fortuna datum esse principem non ascititium, neque velut acquisito imperio gloriantem, sed natum educatumque in aula, privatisque intactum incunabulis, quem statim ex alvo prodiensem imperatoria purpura suscepit, simulque sol hominem viderit & principem, ut jure meritoque debeant colere principem, non datum sibi, sed natum.* Quemadmodum Imperator Commodus introducit apud Herodianum l. 1. c. 5. Scripserunt alias hac de re magni nominis Politici, Bodinus, Arnisaeus, Bernegg. & Boecler. quibus addi possunt, quae egregie disputata sunt apud Barclaj. Arg. l. 1. p. m. 304.

§. 6. Sed videamus, quid de illa consuetudine sentiendum sit, quando principes impuberes vel despondentur, vel etiam matrimonio junguntur, ita ut in futurum, adveniente iusta aetate, per copulam carnalem has nuptias consummare debeant. Exemptum videatur apud Londorpium in act. publ. p. 1. cap. 96. Sleidanum lib. 13. p. 353. Id autem fieri a parentibus prudentissimis, &

qui

qui curam habent reipublicæ maximam, sanè negari non poterit. Et quamvis nonnullis iniquum videatur, Principibus statim in infantia adimere libertatem, neque semper optatū exindè ominari possumus exitum, quem admodū anno 1543. Guilielmo Duci Clivenfi uxor, quæ cum ante biennium in Gallia nuptias contraxerat, eamque ob immaturitatem ibi reliquerat, postea negabatur, refer. *Sleidan. l. 15. p. 401. seq. add. l. 17. p. 488.* Intelligunt tamen principes, quantum salutis publicæ debeant tribuere. Elissa Carthaginis Regina salutis patriæ etiam ipsam vitam, si res exigat, deberi contendit. *ap. Justinum l. 18. c. 6.* Et Tiberius Imp. aliquando in Senatu dixisse fertur: Dixi & nunc, & sæpè alias, P. conscripti, bonum & salutarem principem, quem vos tantâ & tam liberâ potestate instruxistis, senatu inservire debere, & universis civibus, sæpè ac plerumque etiam singulis, neque id dixisse me poenitet. *add. Samuel Pufendorff. dissert. de oblig. adversus patriam.* Ob hanc certè causam nuptias nuperrime inter Illustrissimum principem Ludovicum, Marchionem Brandenburgensem, & Principem à Razi-viliam contractas fuisse existimandum est, accumbentibus solum ipsis in lecto, (quæ appositio in lectum inter nobiles & illustres servari solet, & pro ingressu tori conjugalis habetur, ut refert ex *Beust. de jure Connubiorum cit. Forster. de Nupt. cap. XI.*) neque alium habuisse finem, quàm ut Illustrissimus parens Elector & filio consuleret, & provinciis Principis, quas tutorio nomine tunc temporis administrabat. Quo referri debet illa etiam consuetudo, quando visis tantùm pictis tabulis, in quibus futuri conjugis forma & vultus arte expressa est, vitæ sociam sibi eligunt Principes: Licet autem longè interdum præstantius exhibeant tabulæ personæ elegantiam,

gantiam, non tamen impedit matrimonium, quia trahit aliquid ex iniquo omne magnum exemplum, quod contra singulos utilitate publica rependitur. Tacitus, Ann. 14.

§. 7. Consensu autem nuptias fieri & res ipsa probat, & docet *Ulpianus l. 15. ff. de condiēt. & demonstr. l. 30. ff. de R. f. Paulus l. 2. ff. de R. N. Imperator Nov. 78. c. 4.* Et in pactis matrimonialibus inter Ludovicum Hungariæ & Bohemiæ regem, & Mariam, Hispaniæ regis filiam, & inter Ferdinandum Austriæ Archiducem, & Annam, Vladislai regis filiam, habentur hæc verba: *Antecedente ad hoc mutuo, ac expresso, quantum per aetatem licuit, eorum consensu ac voluntate, proferente prefato Rege Ludovico hæc verba formalia: EGO LUDOVICUS ACCIPIO TE MARIAM IN MEAM LEGITIMAM UXOREM, contra autem ipsa domina pronunciant: EGO MARIA ACCIPIO TE LUDOVICUM IN MEUM LEGITIMUM MARI- TUM, & quæ seqq. apud cit. Londorpium in act. publ. P. 1. c. 96.* Hic verò perfectum adesse consensum ob ætatis imbecillitatem negari fortasse poterit, adeoque pro lubitu iterum dissolvi matrimonia posse quis arguerit. Sed huic responderetur, quòd omnino consensus etiam in iis, qui nondum plenè adoleverunt, perfectus sit censendus, si expresse non videantur dissentire, aut se opponere voluntati parentum, quorum tanta hac in parte auctoritas est, ut ab omnibus sperari possit & debeat, fore, ut per eiusmodi Nuptias tam liberis, quam Imperio non malè consulatur. Hæc enim ambo dum conjunguntur, Parens suo officio satisfecisse intelligitur, & filius consensisse propter bonum publicum. Bonus enim Princeps nunquam detrectabit quocunque modo consulere reipublicæ.

§. 8. Excluditur itaque omnis modus ducendi uxorem

uxorem, in quo excluditur Consensus tam nubentium,
quam eorum, in quorum sunt potestate, ita ut indecorum
videatur, vel per apertam vim, vel occultas insidias, aut
alias clandestinas artes rapere virgines, & habere ad ma-
trimonium. Paridi olim Helena uxor regis Menelai in præ-
dam cesfit, infausto tamen exitu. Seqvebatur ira Proce-
rum totius Græciæ, mox bellum, & tandem excidium
Trojæ. Nec causam reddit meliorem, si vilioris fortis mu-
lier fuerit, & quod LL. non præsent Majestati, sed Majestas
LL. Quousque tamen hæc libertas se extendat, expositum
est apud *H. Grotium* *J. B. & P. l. 1. c. 3. §. 16. l. 2. c. 4. §. 2. L. 3. C.*
de Testam. Clapmarium. de arc. l. 3. c. 4. Nec utilitate poterit
excusari, quia utilitas par jus non facit cum necessitate.
Hug. Grot. c. l. 2. c. 22. §. 6. & 7. Certè ubi honestas & natura-
lis verecundia perdidit locum, ibi imperium politicum
geritur sine religione, & forsan non feliciori exitu, quam
quo tractaret enssem furiosus auro & gemmis nobilem.

§. 0. Quantum verò noceat interdum Regnis atque
Imperiis hic infirmisimus sexus, experta olim est Roma
in filiabus Fabii Ambusti, experti Franci in Brunegilde &
Fredegunde, Angli in Catharina Parra anno 1549. Ut ægrè
videas illustrem aliquam conversionem regnorum, aut
mutationem, quibus audaces non simul inseruerint manus.
Ut ergo hoc malum evitetur, circumspiciendum est Prin-
cipi, qualis illi eligenda sit Uxor, & an dona animi fortu-
næ donis præponi debeant, quod simpliciter verisimum
esse judico, vel ideò, quia quemcunque semper homi-
nem omnium optimè ornant. Præcipue verò requiritur
Prudentia, Pietas, Castitas, rara eque in sequiori se-
xu, sed utilissima, & quibus aliis in foemina malis poni-
tur terminus. Magna enim illis inest vis persuadendi, ma-
jor impotentia in firmandis affectibus, maxima fraus &
B nequi-

nequitia, quando secretiorum consiliorum notitia gaudent, à quâ tamen sedulo ac diligenter arceri debent.

§. 10. Formæ ratio & Proceritas, item ætas justa alias se facile commendat, & multum auctoritati tribuit, quod notissimum. Sed an potentia & divitiarum ratio etiam habenda sit, ardua est quæstio, & quæ maximam exemplis ostendit difficultatem. In Gallia Johan Baptistæ Gastoni, (qui erat frater Regis Gallia,) ambiendi matrimonium ditissimæ Principis à Mompensier, haud leve imminebat periculum ex factione & aversione du mariage. Vid. Gramondus Hist. Gall. l. 10. Comes etiam Lauzunensis ideo incidit in iram Regis Gallia. Mutato enim subito ejus favore deducebatur in custodiam, ejus rei maxima tunc credebatur causa, quod petiisset matrimonium Annæ Mariæ à Mompensier, filia Gastonis, & virginis Gallia itidem ditissimæ. Vid. acta publica de anno 1671. Quantum ad nostrum imperium, facile observari potest, quod Principes Germaniæ frequentiori usu receperint antiquum illud Axioma: Vicinum ne habeas multo potentiolem. Quem in modum etiam judicavit Guicciardinus l. 7. hist. Ital. Scilicet Germaniæ Principes Imperatoris sui vires nimis auctas haud voluisse. Gallia Regis potentiam expertus est Dux Luxemburgicus, alii: quæ forte aliquem movere possint, ut credat, hoc axioma non improbandum interdum esse, modo pax non violetur, aut fœderum religio. Et hæc causa est, quod apud nos etiam periculo non careant splendida opibus matrimonia.

§. 11. Illud tamen non obiter notetur, quod interdum per Nuptias, & affinitatis gratia odium politicum extingui possit, sicut Julia f. Cesaris filia nupta Pompejo, Generi socerique concordiam matrimonii fœdere tenebat, cujus morte statim erupit emulatio Flor. l. 4. c. 7. §. 3. Sentiunt etiam Turcarum

Prin-

Principes aliquam in eo utilitatem, qui filias suas Basfis
Visiriis in matrimonium collocant. vid. *Busbequius consil. de
re mil. contr. Turc.* & plura in utramque partem congescit.
Clapmarius arc. l. 2. c. 13.

§. 13. Junguntur interdum Illustres hominibus vi-
lioris fortis & plebejis, maximo etiam reipublicæ detri-
mento. Versat animum exemplum Catharinæ Medices,
quam sibi elegit Dux Aurelianus, Henrici Galliae Regis
frater anno 1533. *Admiratos plerosque, disparitatem conjugii di-
cit Sleidanus lib. IX.*, qui ibidem familiae Mediceae fata atque
fortunam aliquatenus attingit. Subseqvebatur autem fe-
ralis exitus, quoniam Catharina omnibus in id consiliis in-
tendebat curam, ut regiam marito acquireret dignitatem.
Quidam Galliae proceres morte sua ejus ambitionem luere
debuerunt, inter reliquos saginabat odium, quò res faci-
lius ex voto cederet, & quod omnium maximum est, Re-
gicidii maxima creditur causa. Thuanus dum hæc narrat,
addit: *Adfinitatem nuper cum Clemente contractam tanto sce-
leri causam dedisse postea compertum est, quamvis inscio marito;
verum illo mortuo, cum frater proximus esset, ut in regnum pa-
ternum succederet, omissa rei indaganda cura est, & suppressa ve-
ritas.* Quare optimè fecerunt antiqui Britones qui pecu-
liarem sanxere legem; *Ne ulla pars pars in copulandis conju-
giis propriae fortis terminos transeat, sed nobilem nobilem ducat,
liber liberam, libertus jungatur liberta, & servus serva.* vid. *Sel-
denus in Fano Angl. l. 1. n. 23.* Sed ut multa exempla prætere-
am, quæ in medium afferri potuissent, observari hoc præ-
sertim tempore potest, ingrati esse ejusmodi personam
subditis, exosam potentibus, afferre patriæ turbas, vel
aliud malum, quod sentiens Dux quidam Bavariae, filii sui
Alberti amasiam, Agnes Bernauin nomine, chirurgi fili-
am, terribili mortis genere è medio tolli curavit.

§. 13. Est etiam maximum momentum in eo positum, ut paritas religionis attendatur. Quid enim Angliæ & Germaniæ hæctenus nocuit magis, quam diversitas religionis, sive imperantium, sive subditorum? Ludovicus XIV. Rex Galliæ propterea, quod non exiguum exinde sentit imminere periculum, omnes hodiè reformatæ (ut vocant) fidei homines terris suis exigit. Et superioribus temporibus in Germania, ipse invictissimus animo, pariter ac prudentissimus, Joh. Fridericus Saxonæ Elector rescindebat sponsalia cum Catharina Caroli V. Imperatoris sorore inita. Erat enim hæc Imperatori mens, ut per id matrimonium eò facilius B. Lutheri dogmata supprimeret, & Electorem ad pontificiam fidem rursus pertraheret. Vid. *Sleidanus lib. 6. p. 145. Paulus Langius in Chron. Citiens.* Quia non ignorabat, persuasionibus, quibus gaudent mulieres callidissimis, sapientissimum olim aliquando seductum fuisse.

§. 14. Referunt nonnulli ad arcanum imperii factum Claudii, qui in matrimonium duxit Juliam Agrippinã fratris sui Germanici filiã, addit *Tacitus lib. 12. Ann. c. 2.* Ne foemina experta fecunditatis, integra juventutis claritudinem Cesarum in aliam domum transferret, sive ut ego paulò apertius dicam, ne alii potenti domo conjungeretur, unde postea prætensiones & successionis jura oriri possent. Antonius Caracalla duxit novercam suam, & à sapientibus audivit, *Imperatoris esse LL. dare, non accipere. Ælian. Spart. in ejus vita.* Superiori seculo, anno 1534. notabilem habuimus casum, ubi Henricus, Angliæ Regis Henrici VII. filius, parentis sui voluntate, & Pontificis Maximi Julii II. permisso, fratris sui germani, tunc demortui viduam, Catharinam sibi matrimonio junxit, filiam regis Hispaniæ. Et quamvis hæc necessitudo cum Hispanis parenti maxime commoda videretur, filius tamen post obitum patris imperium nactus, tranquillo animo esse haud poterat, quippe quem incesta-

rum

rum nuptiarum conscientia tenebat constrictum. Tandem Pontificis Innocentii petiitum est auxilium, cuius cum delegati rem viderentur distrahere, Rex ipse, qui jam tum abstinuerat à congressu uxoris, ex ea tamen ante filiam Mariam procrearat, convertit amorem ad Annam von Boulen/ex gyneco virginem formosissimam, & fecit divortium *Vid. Joh. Sleid. l. 9. p. 220. seq. add. p. 744. 751.* Quod vel ab ejusmodi nuptiis, quæ cum sanguine aut affinitate fiunt, abstinere debeamus, docet *Hug. Grotius J. B. & P. lib. 2. c. 5. §. 12. seqq.* ex causâ, quod imprimis, quamvis nulla extaret lex divina, ab eo nos detertere debeat naturalis verecundia, & quod natura, si id non præcipiat, contrarium tamen honestius dicet. Quibus etiam insistere Principem oportet, ita tamen, ut majori ei, si visum fuerit, libertate, quoad leges humanas, quibus aliàs solutus est, uti concedatur, quâ juxta præstantiam commodorum metiri debet, sicut Gothorum LL. regibus hac in parte aliquid majus concedebant. *Cassiodorus VII. 46.*

§. 15. Neque tamen meliorem deinceps fortunam habuit laudatus Henricus VIII. cum dicta Bolenia, quæ pro-cacitate sua & lasciviorum conjugalem turpiter foedavit, quam tamen injuriam Rex postea ferro ultus est. Paulo post An. 1539. sibi elegit virginem elegantissimam Annam, ducis Olivenfis sororem. *Sleidanus lib. 12. p. 320.* Hæc vero anno 1540. etiam repudiata, novum iniit matrimonium cum Catharina Hevarda, quæ Nordfolciæ ducis è fratre erat neptis. *Id. p. 339.* cujus rei qui fuerit exitus, postea docebitur. Alii sunt qui pellices habuerunt, quemadmodum Carolus VII. Rex Galliæ Agnetem Soreliam. *V. Robertus Gvagninus hist. Franc. l. 2. c. 4. Girardus de rebus Francia. lib. 23.* & Dux Brunsvicensis Evam suam Trottinam, quam vitam excessisse omnibus credentibus, in arce Stauffenburg clam detinebat. *Sleidanus p. 409.* Pesimè autem facere principem, qui
nulla

nullâ existente verâ ac legitimâ causâ, Uxorem, cui fidem
connubio semel adstrinxit, repudiat, vel exinde colliget et
Grotius, quia fides matrimonio contracta non immeritò
æquiparatur vitæ. Qui vero promiscuam venerem habent,
nec non scortis indulgent, certissimum sibi accelerant pe-
riculum, vel illo modo, quo Alexander Medices periit, quem
*Laurentius Medices nocte per insidias A. 1537. interfecit, cum in
suas aedes eum traduxisset, injectâ spe potiunda cujusdam Matro-
næ nobilis, vicinæ suæ, quæ forma & pudicitie laude ceteris ante-
ibat. Sleidanus p. 271. vel m. ut Sardanapalus, qui toti Monar-
chiæ Assyriorum lascivia sua finem imposuit. Chron. Sebast.
Franci p. 13. Id ipsum fortasse evenisset Mahumedi II. Qui oc-
cupata Constantinopoli Virginis cujusdam amore nimium
captus tenebatur, nisi se ipsum vincere potuisset. Cum enim
hac re impedirentur belli cogitationes, indignationem pro-
ceribus movit. Quod sentiens Turca, fortissimum inijt
consilium, & detestabile carnificis ministerium occupans,
præstantissimæ forma virginis caput ferro dejecit. Dextrâ
etiam in principe sanctam ferè esse, & multis modis præfe-
rendam sinistræ, docet *Phil. Camer. hor. succis. c. 35. Quod so-
latio esse potest veris uxoribus. Secundariæ enim tantû sini-
strâ manu junguntur, & Uxoris legitimæ nomen dignitatis
nomen est, teste Ælio Commodo Vero. Ref. Spartiano in ejus
vita. Estq; rei humanæ atq; divinæ domus Socia, ut loquitur
Imperator Gordianus in L. 4. C. de crim. expil. her. His enim
illustrium virorum testimoniis condecorantur. Neque de-
signari debent Mariti & uxoris nomine, qui contra leges
contraxerunt Nuptias. Imperator §. 7. f. de Nupt.**

§. 16. Nondum autem mutata fuit Henrici VIII. for-
tuna in conjugio cum Catharina Heduarda. A. 1542. Uxo-
rem enim capite plectit quod cum eam pro virgine duxisset, antea
fuisse corruptam atque vitiatam comperisset. Qui vitiatam, in
Hyberniam concesserat, ubi publici quid muneris habebat: revo-
ly-

catius autem ab illa jam regina, & in familiam adscriptus, capite mulctatus fuit post eam, ut alii quidam, partim ob idem flagitium, partim ob reticentiam. Ea sublata sextam rex ducit Catharinam Parram. Sleidanus lib. 367. An ergo ex hac re justa quaedam divortii causa repeti possit principi, videamus. Certè injuria, quæ hic æstimari poterat ex qualitate personæ, per quam tota regio maculam accepisse videtur, excusatur qualitate loci. Torus enim conjugalis est locus maximè secretus, & quæ hic accidunt, eleusiniis sacris debent esse taciturniora. Neque hic videtur injuriandi animus, sed culpa potius ipsius principis fuisse, quam in se convertit, quando ea divulgavit, quæ sine damno potuissent occultari; ubi id obtinere videtur: Volenti non fit injuria. Sed divortio dignam fuisse, movet quod matrimonium sit bonæ fidei contractus; hic autem intercesserit dolus malus, qui vitiat contractum. Accidit certissima suspicio adulterii, quod nempe in familiam Catharina receperit illum, qui vitiasse eam postea compertum fuit. Morte verò an digna fuerit Regina, in id nostrum non est inquire. Notissima est omnibus Anglica crudelitas, & si Regis dignitatem spectes, illam fortasse non injustam fuisse senties; sed quæ odia, quæ bella exinde sequi possint, videant alii, quibus hæc difficultas commissa est.

§. 17. Aliam prætendebat divortii causam Magnus Germaniæ Princeps, nempe denegatam cohabitationem. Non tamen hanc rem sufficere, & plane virtuoso principe indignum esse, adducimur primò, ex eo, quia alias usu receptum est apud plerosque principes, ut singulis noctibus torum conjugalem non ingrediantur, sed alium quivis habeat dormiendi locum sejunctum. Neque hoc solum procedit in viris senio confectis, fortasse ne noceant sibi, vitamque longius adhuc ducendam corrumpant, morbosamque faciant, sicut Ludovicus XII. Galliæ Rex, qui juvenculam

lam duxerat regis Angliæ sororem. *Gvicciard. l. 12. ad A. 1515.*
& propterea non multò post rebus humanis exemptus
est, ut indicat *Thuanus l. 21. p. 31.* *Quod nempè nullo ætatis re-*
spectu recenti amori licentiosius indulgeret. Sed etiam, ne viri
juvenes corpori damnum inferant, vel multitudine proli-
xum Reip. noceant. Secundò, quia non decet virum ætate,
provectiori, quique jam tum genuit liberos, rebus veneris
indulgere, sed magis talem se præstare, ut credant omnes
natura factum esse, ut sponte cœlebs vivere possit. *Cœliba-*
tus enim talis excellentissimis tantum animis convenit, dicente
H. Grotio f. B. & P. L. 2. c. 2. §. 21. Non dicam, quod spe præ-
miorum, aut metu eo adduci possint mulieres, ut volunta-
tem suam marito facile conformem faciant, & quæ simi-
lem in modum arcana in aulis excogitantur.

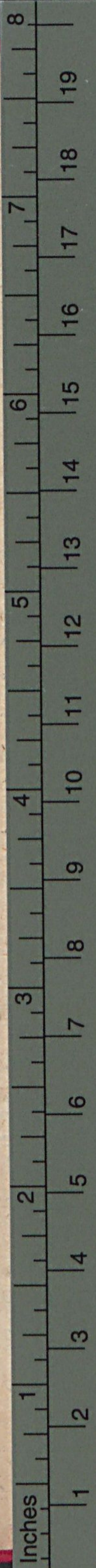
§. 18. Sed plura taceri debent. In ampla hac materiâ
frequentiores adduxisse consuetudines sufficiat, meam-
quæ sententiam pro ratione ingenii interposuisse. De cæte-
ris magis occultis judicent secretiores aularum Ministri.
Non enim me latet exemplis pariter atque narratis, quod ha-
beant nonnulli apud se principes fœminam quandam vultu for-
mosissimam, quam magni faciunt, induunt veste longiori ad ta-
los usque descendente: hac altero pede plerumque claudicat, non-
nunquam utroque etiam, quo fit, ut ægerrimè ferant, si ventus
quispiam ab austro aut septentrione spirans vestes, quibus hæc
puella vitia teguntur, quandoque attollit. Quare institvere per-
multos, qui non secus hujusmodi ventos buccis plenis absorbeant,
atque *charybdis & scylla marinas aquas, & quæ in iis sunt, de-*
glutire consueverunt. Quod ægnima autor Lucas Contilis,
ipsemet ita solvit: Principum vitæ conditio permultis ex-
petita, potentiâ prudentiaque nititur, & magna autoritate
exornatur: quam veritas denudare & imminuere; adula-
torum autem ora obtegere consueverunt. Add. quæ sequun-
tur apud *Phil. Camerar. c. 190.* Quibus finem dis-
sertationi meæ impono.

05 A 1266

ULB Halle 3
003 765 571

B.I.G.

Farbkarte #13

423

F. G.

De

LIBIIS IL-

RIUM,

Superiorum

him Universitate

SIDE

plisimo, Excellentissimo

ANO Röhrensee/

e Publico celeberrimo,

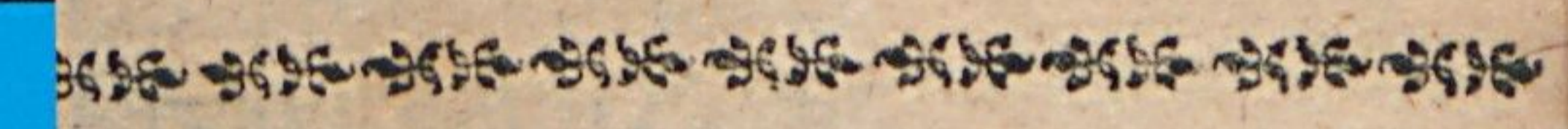
& studiorum Promo-

bservantia de venerando,

feret

Büding/Lipsiens.

A. MDCLXXXII.

NBERGÆ,

ANI FINCELII.

27

